Cartiere și tradiții în fotbalul românesc

Azi vă prezentăm „Mînăsturul" CLUJ

Vorbindu-ți de Mînăștur și mînăștureni, clujeanul, ponderat din fire, măsurat ca nimeni altul în aprecieri, are o tonalitate gravă în grai, privirea îi capătă o lucire metalică, mîndră, iar vorba-i înseamnă cinstire. **„Români harnici, minunați gospodari, în fața mînăștenilor „jos clopu"** — îmi spunea un ghid sexagenar, el însuși din altă parte a orașului, venit să-mi arate locurile din împrejurimile vechii mînăstiri Calvaria.

Admirînd zidirile de astăzi, am căutat să dibuiesc pe aceste locuri vestigii a ceea ce acum 20—30 de ani reprezenta unul din leagănele fotbalului românesc. Am recunoscut **„groapa popii" și „groapa moșului"**, am fost în locul denumit **„între ape"** și am revăzut mintal tabloul „racolării" micilor cărăuși de pietriș din Someș, frații **Felecan** și **Cociuban**, de către **Alexandru Vigu.**

Trebuie spus că primul contact cu „labda" se făcea „între ape". Mici cărăuși plătiți pentru carul de pietriș ori de nisip sau, pur și simplu, copii la scăldat, puiii de mînăștureni se încingeau în niște partide interminabile, ultima „revanșă" avînd adeseori cadrul autenticei nocturne cu lună.

Cei mai ambițioși, mai prinși de dragostea pentru minge, urcau o treaptă promovînd la „groapa moșului". O mică vale între două dîmburi, tribune naturale pentru o armată de prunci care încurajau frenetic protagoniștii care nu cedau pînă în clipa cînd picau jos de oboseală.

A treia treaptă, a consacrării în liliputana lume fotbalistică a Mînăsturului, era „groapa popii". La „concurență" cu vitele popii care... ieșeau de pe „teren" (o pajiște) cu puțin înainte de amurg, aici se jucau partide memorabile care făceau într-o singură zi dintr-un „simplu și mic muritor un adevărat erou al cartierului".

De aici, **Nicu Munteanu, Gavrilă Nistor** și ai lor au făcut peste 10 km. pe jos, pînă în extrema cealaltă a orașului, pe Pata, **rugîndu-se** de echipa organizată a piticilor de aici să-i primească să joace cu ei. Care cu cîte un pantof în picior, „dreptacii luau dreptul, iar stîngacii pe stîngul", dar majoritatea desculți, „pruncii Mînăsturului" le-au ars „domnișorilor de pe Pata, cu arbitrul lor cu tot", un 5—0 „de n-or suflat".

Stabilind „locul de lansare" al seriilor de fotbaliști ai Victoriei, am pornit la reconstituirea memorabilelor fapte de fotbal petrecute aici cu ani în urmă.

VICTORIA — NEUITATA ECHIPĂ A MÎNĂȘTURULUI

„Înființată în 1920, ca urmare a contopirii clubului Dacia cu Clubul sportiv ardelean, Victoria — ne spune arhitectul Virgil Salvan, azi om de peste 70 de ani, acum o jumătate de secol sportiv fruntaș, iar mai apoi unul din ctitorii clubului mînăștuean — **a apărut cu o rară energie în arena sportului clujean".**

La scurtă vreme de la apariție, copiii de mînăștureni, selecționați de ochiul expert al fostului internațional austriac Pojar, au închegat un „team" de... temut.

Aflată la prima promoție, Victoria, echipă de juniori activînd între cele de seniori, învingea fără drept de apel formații bine cunoscute ca C.F.R., Clubul Atletic Cluj, Hagibor etc.

Lapidar, din motive de spațiu, nu pot să nu evoc „perioada de aur" a Victoriei din anii 1936—1939.

Anul 1937. Pe stadionul municipal din Oradea, Victoria, o echipă fără „nume", se prezintă în fața vestitei C.A.O. La intrarea pe teren, mînăștenii sînt întrebați dacă și-au adus cu ei și sacul... Jucîndu-se de-a pisica cu șoarecele, orădenii înghit însă un prim hap de la **Cociuban II**, care nu știa de glumă. Șpiț necruțător de la 20 de m și mingea este „împușcată" în bara de fier. Stadionului i-a încremenit zîmbetul. Dar nu pentru multă vreme, deoarece **Spielman** readuce, printr-un splendid demivoleu, ...dansul pe teren. Vor ceda mînăștenii? Cu puțin înainte de sfîrșitul meciului, **Felecan II** țîșnește ca un fulger în fața porții orădene și... 2—1!

Cei luați în zeflemea la începutul partidei sînt așteptați la ieșirea de pe teren de **Bodola** care le strînge, pe rînd, mîna celor 11 adversari care i-au învins azi echipa.

În returul meciului însă, la Cluj, cei de la Victoria vor să demonstreze că la Oradea nu s-a petrecut cea de-a 8-a minune și că realmente sînt în stare de... fapte istorice. Și reușesc: **Victoria—C.A.O. 3—0**, după un meci senzațional în care **Cociuban II** a reușit un faimos „hat-trick". La sfîrșitul meciului, o parte din spectatori — care au trăit emoțiile extazului — **„se duc la Someș să se stropească cu apă ca să-și revină".**

Tot Cluj — primăvara anului 1936. Meci mare: Victoria — Unirea Tricolor. Oborenii se prezintă cu o garnitură de renume, din care nu lipsesc **Sonny Niculescu, Cîrjan, Florea, Sucitulescu, Iordache** etc. Pe teren însă se „vede" o singură echipă, Victoria, care după ce-și plimbă adversara prin toate cotrile îi aplică un senzațional K.O. tehnic: 7—0. Rezultatul face mare vîlvă și este considerat o adevărată bombă. „Sifonați", cei de la Unirea își anunță răzbunarea: **„Veniți voi la toamnă în cutia noastră de chibrituri din Obor și vă arătăm noi!!".**

Returul meciului în „cutia de chibrituri". La intrarea pe stadion, mînăștenii sînt interpelați folcloric, iar Felecan II este poreclit ad-hoc (aluzie la faptul că era foarte slab) „suflet cu chitanță". După 90 de minute, atmosferă de recviem... **Victoria a învins cu 7—1, iar „sufletul cu chitanță" le-a înscris oborenilor 4 goluri magistrale.**

Se spune că în ziua aceea, Titi Barosanul, renumitul decan al galeriei oborene, și-ar fi pierdut, după repetate și zadarnice clamări, vocea.

ALTE MECIURI MEMORABILE

Victoria — Venus, în același an, 1936, în București.

Conduși cu 1—0, prin golul marcat de **Ploeșteanu**, clujenii egalează prin **Nistor**, dar nu se mulțumesc cu un foarte onorabil meci egal, ci forțează victoria pe care o și obțin.

Moment unic, seara la banchet. Jucătorii mînăștureni, toți în jur de 18 ani, primesc **„pentru încurajare și ca să crească mari și tari"...** cutii și pachete cu bomboane, gest original, comentat cu umor de ziarele vremii.

Două meciuri internaționale **au rămas foarte vii în memoria mînăștenilor. În 1937, vestita campioană maghiară, Hungaria, înfruntă la Cluj pe Victoria.** Din „11"-le maghiar făceau parte, printre alții, **Lazar, Turai, Biro, Mandi,** iar înaintarea era cea a naționalei: **Sas, Müller, Kardos, Cseh, Titkos.**

Pop Vasile și **Cociuban II** înscriu în prima repriză (scor la pauză: 2—1) două splendide goluri, anunțînd o victorie de mare prestigiu. Din păcate însă, prematur încrezători în victorie, conducătorii clujeni își permit luxul să-l schimbe pe portarul titular, **Burdan**, cu tînărul **Munteanu II.** Emoționat la culme și speriat de faima înaintașilor din fața sa, înlocuitorul scapă copilărește două mingi — una chiar printre picioare — iar Victoria scapă printre degete o performanță de răsunet.

Un an mai tîrziu, într-un turneu la București, mînăștenii au satisfacția unui „draw" (2—2) în fața a nu mai puțin renumitei echipe maghiare Ujpest, rezultat scos în evidență și de faptul că a doua zi aceasta bate Rapidul cu 4—0.

Din lista marilor meciuri ale Victoriei vom mai aminti doar două: Victoria — Rapid 4—3 (meci disputat pe ANEF în 1937) și C.A.O.—Victoria: 2—2 (Oradea 1938).

În primul, „trupa" **Auer, Baratki, Rafinschi, Bogdan, Vintilă** etc. a fost făcută mat de un **Cociuban II** în zi mare, zi în care a marcat 4 goluri.

În cel de al doilea, și-a făcut o senzațională apariție o nouă stea a fotbalului românesc: **Bazil Marian.**

În vîrstă de numai 17 ani, Marian, introdus experimental în acest meci greu, a fost cel mai bun om de pe teren. Printre altele, i-a marcat și un gol spectaculos lui David (pe atunci la C.A.O.) — voleu din întoarcere, „la vinclu" — la care „Il Dio" n-a avut timp nici să clipească, realizînd faptul abia după ce mingea a scuturat plasa, cînd prima reacție a fost să se ducă să-l... sărute pe Marian.

La sfîrșitul partidei, președintele clubului orădean, uluit de senzaționala partidă făcută de Marian, i-a acordat o primă „pentru clasă", gest care n-a rămas singular deoarece, aflați printre spectatori, ofițerii regimentului 5 călărași Oradea, entuziasmați de prodigiile adolescentului din Cluj, i-au strîns o căciulă cu bani...

Echipa Victoria Cluj, după victoria obținută cu 2—1, în anul 1936, în fața Venusului. Din fotografie nu lipsesc frații Munteanu, Cociuban și Felecan, Căpușan, Feraru și alții

JUCĂTORII — PERSONAJE DEMNE DE TOATĂ CONSIDERAȚIA!

A spune astăzi că **Felecan I** era un acroșer peste care „nu trecea nici o vietate", că **Nicolae Munteanu** era un „tunar" formidabil, cum nu prea se văd astăzi, că **Vasile Căpușan** ametea cu driblingurile sale orice apărare pentru ca apoi să dea niște pase „cu rigla", că **Felecan II — „Ghegheș"** era personificarea fanteziei, care zăpăcea apărările, iar **Gavrilă Nistor** era un fel de „motor-Stiles" de azi, al echipei, ni se pare a fi un act aproape formal, într-atît de bine-cunoscute sînt aceste adevăruri, păstrate de slova cronicilor, dar mai ales de memorie, incapabilă să trădeze imagini reflectînd unicate din fotbalul nostru.

Ceea ce vor să releve aceste rînduri nu este numai faptul că numeroși jucători ai Mînăsturului au fost de prima mărime, ci **condiția lor aparte față de jucătorii multor** echipe din restul țării.

Este bine știut, între cluburile mai mari ale țării, Victoria avea o stare materială foarte grea. Cu greu se putea încropi pînă și echipamentul pentru orice meci! (Înaintea partidei Juventus — Victoria, 2—2 în 1937, amicii Victoriei din Capitală — care știau că mînăștenii sînt în mare criză de finanțe — le-au făcut cadou un rînd de echipament!).

Fără un excedentar și admirabil capital sufletesc, compensîndu-l pe cel — aproape simbolic — pecuniar, Victoria n-ar fi luat naștere și n-ar fi rezistat în fotbalul nostru.

Dragostea pentru jocul cu balonul rotund era însă uriașă. Era aproape un cult. Jucătorii erau de cele mai multe ori propriii și cei mai severi antrenori. În afara celor două ședințe de pregătire în comun, ei se antrenau singuri, făceau solitare crosuri pînă în vîrful Feleacului, așa numitul antrenament invizibil, atît de des citat azi, fiind respectat cu o voință spartană.

Explicabile deci respectul, considerația, care îi înconjurau pe fotbaliștii Mînăsturului.

Dr. Ionel Vigu, fostul centru înaintaș al Victoriei și apoi al Universității, ne-a povestit un moment emoționant din copilăria sa, moment ilustrativ pentru ambianța afectivă din jurul acestei echipe. Înmormîntarea fostului stoper al Victoriei, Criza. Procesiunea a pornit chiar de pe stadion. Sicriul, înfășurat în culorile clubului, era urmat de formațiile de juniori și seniori, echipate. Un avion a lansat cu parașuta o minge, împreună cu fanionul clubului. Procesiunii i s-a atașat un șuvoi de peste zece mii de oameni care îl duceau pe ultimul său drum pe unul din idolii sportivi ai Mînăsturului.

Percepute cu ochi și cu suflet de copil, asemenea episoade rămîn gravate pe viață, ele vorbind în cel mai omenesc limbaj despre marea dragoste pentru fotbal a cartierului, pentru acei minunați slujitori ai fotbalului.

Tot dr. Vigu ne-a telefonat la redacție că un alt fost jucător al Victoriei, Gavrilă Nistor, a decedat. Vestea ne-a impresionat cu atît mai mult cu cît Gavrilă Nistor ne furnizase, de curînd, multe din amintirile de mai sus despre Mînăștur.

★

Fără voie, vorbind despre faptele de fotbal ale generațiilor dinaintea noastră, retrospectiva capătă, pe alocuri, accente de romanță. Nu este o întîmplare. Fotbalul nostru din trecut, fotbaliștii noștri de atunci, merită din plin afecțiunea și considerația noastră. De aceea, fiecare pierdere, ca și aceasta din urmă, a lui Gavrilă Nistor, iubitorii fotbalului o suportă cu greu și o regretă.

Marius POPESCU